

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

JUNIE 2026

REKENINGKUNDE V2 NASIENRIGLYN

PUNTE: 150

NASIENBEGINSELS:

1. Tensy anders in die nasienriglyn aangedui, is strafpunte vir vreemde items slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Tensy anders getoon, ken volpunte toe vir 'n korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat getoon is.
4. Indien 'n vooraansuiweringssyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). **LET WEL:** Indien punte in die nasienriglyn toegeken word vir komponente van bewerking dra hierdie nie die metodepunt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui in die nasienriglyne, kan deelpunte toegeken word om die verskil in kwaliteit van kandidate se antwoorde te bepunt.
7. Indien kandidate meer as die verlangde aantal antwoorde verskaf, ondersoek alle antwoorde tot voordeel van die kandidaat. Strafpunte kan toegeken word vir vreemde items, indien volpunte toegeken is. (maks -2 per V)
8. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
9. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek.
10. 'Bewerking' beteken kontroleer bewerking. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek.
LET WEL: Kontroleer bewerking moet +, -, x, ÷, wees vlg. kandidaat se bewerkings (indien geldig) of volgens nasienriglyne.
11. In bewerkings, moet punte nie toegeken word indien teller en noemer omgeruil is nie. Dit is ook van toepassing op verhoudings.
12. Met die toekenning van metodepunte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie. Dui aan met 'n ☐.
13. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf. Neem kennis dat een kommentaar meer as een aspek kan aanspreek.
14. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 10 bladsye.

VRAAG 1

1.1 BANKREKONSILIASIE

1.1.1 Noem DRIE voordele van elektroniese fondsoordragte (EFO's)

Enige DRiE ✓ ✓ ✓

- Veilig
- Minder bedrog
- Gerieflik en maklik
- Tydbesparend / nie beperk tot besigheidsure nie
- Betalings / ontvangstes is onmiddellik/rekening word onmiddellik opdateer
- Goedkoper bankkoste

3

1.1.2 Die boekhouer, Alana Jafta, is in beheer van die prosessering van alle EFO's en deponering van kontant. Verduidelik TWEE redes waarom die interne ouditeur oor hierdie situasie bekommerd sal wees.

Enige TWEE ✓ ✓

- Geen verdeling van pligte / te veel verwante werksfunksies
- Moontlikheid van bedrog
- Gebrek aan toesig kan lei tot misbruik
- Gebrek aan kontinuïteit as Alana sou vertrek
- Moontlikheid van kontantdiefstal (R10 000 tekort op deposito)

2

1.1.3 Bereken die korrekte totale van die Kontantjoernale vir Maart 2026.

KONTANTONTVANGSTE-JOERNAAL		
54 940	✓	
5 600	✓	
1 200	✓✓	
260	✓	
62 000		

KONTANTBETALINGS-JOERNAAL		
64 800	✓	
10 000	✓	
1 800	✓	
350	✓	
2 150	✓	
79 100		

-1 vreemde / oorbodige items (slegs indien punt/e elders vir dieselfde syfer verdien is)

Maak seker dat die kandidaat nie volpunte kry vir die insluiting van enige verkeerde syfer/s nie. Dui aan met 'n ☐

10

1.1.4 Bereken die korrekte saldo van die Bankrekening op 31 Maart 2026.

BEREKENING	ANTWOORD
18 400 ✓ + 62 000 ☑ - 79 100 ☑ =	1 300 ☑

4

1.1.5 Bankrekonsiliasiestaat op 31 Maart 2026

	DEBIET	KREDIET
Saldo volgens bankstaat	5 840 ☒ *	Balanserende bedrag Kan Dt of Kt wees
Kt uitstaande deposito		19 350 ✓
Dt uitstaande EFO's:		
Nr 614	7 600 ✓	
Nr 617	9 160 ✓	
Kt foutiewe aftrekorder		2 400 ✓
Kt foutiewe debietorder		2 150 ✓
Dt saldo volgens bankrekening	1 300 ☒	
	23 900	23 900
*Bewerking, een deel korrek. Beide totale moet dieselfde wees om punt vir balanserende bedrag te verdien		

7

OF

1 kolom-metode

Merk slegs een opsie; kies opsie wat kandidaat bevoordeel.

	Opsie 1	Opsie 2
Saldo volgens bankstaat	1 300 ☒ *	(1 300) ☒ *
Uitstaande deposito	(19 350) ✓	19 350 ✓
Uitstaande EFO Nr 614	7 600 ✓	(7 600) ✓
Uitstaande EFO Nr 617	9 160 ✓	(9 160) ✓
Foutiewe aftrekorder	(2 400) ✓	2 400 ✓
Foutiewe debietorder	(2 150) ✓	2 150 ✓
Dt saldo volgens bankrekening	(5 840) ☒ *	5 840 ☒ *

*Bewerking, een deel korrek

7

1.2.1 DEBITEUREREKONSILIASIE

Nr.	Debiteure-kontrolerekening	Debiteurelys
Voorlopige saldo /totaal	R47 880	R48 400
(i)		- 360 ✓
(ii)	- 720 ✓	- 720 ✓
(iii)	- 1 600 ✓	
(iv)	- 840 ✓	
(v)		- 480 ✓✓
(vi)		+ 2 400 ✓✓
(vii)	-	[-1 240 -1 240] Een punt elk - 2 480 ✓✓
(viii)	- 2 000 ✓	- 2 000 ✓
(ix)		- 2 040 ✓
Korrekte saldo/ totaal	42 720 ☒ *	42 720

15

Punte word toegeken vir korrekte teken met bedrag. Aanvaar die gebruik van hakies vir negatiewe bedrae. *Een deel korrek vir beide totale. Totale kan verskil; moet voorlopige saldo's insluit.

Oorbodige inskrywings: -1 per inskrywing indien punte op daardie lyn verdien is.

1.2.2

Verduidelik TWEE redes waarom dit nodig is om elke maand 'n krediteurerekonsiliasie te doen.

Enige TWEE ✓✓ ✓✓

- Opsporing van foute en weglatings
- Hou rekords op datum
- Verseker dat rekeninge betyds vereffen word
- Om afslag vir vroeë betaling te verdien
- Verseker dat besigheid nie op die swartlys geplaas word vir laat of wanbetaling nie

4

TOTALE PUNTE	45
--------------	----

VRAAG 2:**2.1 BEGRIPPE**

2.1.1	vaste koste	✓
2.1.2	indirekte materiaalkoste	✓
2.1.3	verkoop- en verspreidingskoste	✓
2.1.4	veranderlike koste	✓
2.1.5	administrasiekoste	✓

5

2.2.1 Bereken die waarde van direkte materiaal wat vir produksie uitgereik is.

BEREKENING	ANTWOORD
110 000 ✓ + 2 270 000 ✓ – 140 000 ✓	2 240 000 ✓* * Een deel korrek

4

2.2.2 Bereken die fabrieksbokoste.

Voorlopige totaal	1 232 560
Indirekte materiaal (9 000+520 000-5 464) x2/4 ✓ [] – [523 536/3] ✓	- 87 256 []
Versekering ([249 984 – 38 192] ✓✓ - 119 040 ✓ -14 880 ✓)	+ 77 872 []*
Toets bewerking; moet R1 232 560 insluit; Indirekte materiaal moet afgetrek word en Versekering moet bygetel word	1 223 176 []* * Een deel korrek

10

2.2.3 Produksiekostestaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2026.

Direkte materiaalkoste	Sien 2.2.1	2 240 000 []
Direkte arbeid (935 440 + 625 700 ✓ + [14 004 + 4 856] ✓)		1 580 000 []
Primêre koste		3 820 000 []
Fabrieksbokoste	Sien 2.2.2	1 223 176 []
Totale vervaardigingskoste		5 043 176 []
Goedere-in-bewerking (1 Maart 2025)		130 100 ✓
		5 173 276 []
Goedere-in-bewerking (28 Februarie 2026) Balanserende bedrag		(189 276) []
Koste van produksie van klaarprodukte (5 025 900 + 161 000 – 202 900)		4 984 000 []✓

12

2.2.4 Verduidelik EEN rede waarom Forever Vervaardigers dit baie belangrik ag om in personeelopleiding te belê.

Enige EEN ✓✓

- Verbeterde gehalte van produkte/dienste
- Laer koste van materiale/ minder vermorsing

2

2.3.1

Bereken die gelykbreekpunt vir die finansiële jaar wat eindig op 31 Mei 2026.

BEREKENING	ANTWOORD
$ \begin{array}{r} 1\,350\,000 \text{ (twee punte)} \\ 855\,000 \checkmark + 495\,000 \checkmark \\ \hline 41,50 \checkmark - [11,00 + 9,20 + 3,30] \checkmark \\ 18 \text{ (twee punte)} \end{array} $	75 000 eenhede ☒ Een deel korrek

5

2.3.2

Bereken die aantal eenhede vervaardig en verkoop vir die finansiële jaar wat eindig op 31 Mei 2026.

BEREKENING	ANTWOORD
$ \frac{1\,215\,500 \checkmark}{11 \checkmark} \text{ OF } \frac{1\,016\,600}{9,20} \text{ OF } \frac{364\,650}{3,30} $	110 500 eenhede ☒ Een deel korrek

3

2.3.3

Verduidelik of die eienaar bekommerd moet wees oor die produksievlakke van die fabriek. Sluit 'n vergelyking met syfers vir 2025 in. Voorsien TWEE redes vir jou antwoord en verskaf ondersteunende syfers.

Vergelyk GBP met vlak van produksie ✓ ✓ Syfers ✓ ✓

- Die eienaar hoef nie bekommerd te wees nie, aangesien die besigheid 110 500 (sien 2.3.2) legkaarte vervaardig en verkoop het en die gelykbreekpunt 75 000 is (sien 2.3.1). / Die besigheid het wins gemaak op 35 500 legkaarte.
- In die 2025 finansiële jaar was die eenhede vervaardig en verkoop 98 000 en die gelykbreekpunt was 78 000. / Die besigheid het wins gemaak op slegs 20 000 eenhede.
- Die besigheid vaar beter in 2026 as in 2025. / Wins op 35 500 vs 20 000.

4

TOTALE PUNTE	45
--------------	----

VRAAG 3

3.1 BEGRIPPE

3.1.1	handelsvoorraad	✓
3.1.2	periodieke	✓
3.1.3	spesifieke identifikasie	✓

3

3.2.1 Bereken die waarde van die slotvoorraad.

BEREKENING	ANTWOORD
$390\,848 \checkmark + 8\,069\,320 \checkmark - 77\,168 \checkmark \checkmark \times 440 \checkmark$ $[98 + 1\,576 - 14] \checkmark \checkmark^*$ OF $8\,383\,000$ (vier punte) $\times 440$ (een punt) $1\,660$ (twee punte) OF $5\,050 \times 440$ (een punt) (ses punte)	$2\,222\,000 \checkmark$ Een deel korrek Indien $\times 440$

8

3.2.2 Bereken die bruto wins vir die jaar geëindig 28 Februarie 2026.

BEREKENING	ANTWOORD
Verkope: $6\,900\,600 \checkmark$ Sien 3.2.1 Sien 3.2.1 Koste v verkope: $8\,383\,000 - 2\,222\,000 = 6\,161\,000 \checkmark \checkmark$	$739\,600 \checkmark^*$ * Een deel korrek Indien Verkope – Koste v verkope

4

3.3.1 Bereken die waarde van die slotvoorraad op 28 Februarie 2026, deur die EIEU-metode te gebruik.

BEREKENING	ANTWOORD
386^* $(400 - 14) \times R5\,512 = 2\,127\,632 \checkmark \checkmark$ $54 \checkmark \times R5\,145 = 277\,830 \checkmark$ Indien $440 - *$ Indien $\times R5\,145$	$2\,405\,462 \checkmark$ Een deel korrek

5

3.3.2 Verduidelik wat die effek op bruto wins sal wees indien die EIEU-metode gebruik sou word.

Enige EEN geldige punt $\checkmark \checkmark$ 'n Groter eindvoorraad sal lei tot 'n kleiner Koste van verkope en dit sal lei tot 'n groter bruto wins, in vergelyking met die bruto wins as die geweegde gemiddelde metode gebruik is.	
--	--

2

VRAAG 4**4.1 BEGRIPPE**

4.1.1	C	✓
4.1.2	A	✓
4.1.3	E	✓

3

4.2 VASTE BATES**4.2.1 Bereken die totale opgehoopte waardevermindering op die voertuig wat op 31 Januarie 2026 verkoop is.**

BEREKENING	ANTWOORD
1/06/23 - 31/05/24: $400\ 000 \times 25\%$ = 100 000 ✓ 1/06/24 - 31/05/25: $[400\ 000 - 100\ 000] \times 25\%$ = 75 000 ✓✓ 1/06/25 - 31/01/26: $[400\ 000 - 175\ 000] \times 25\% \times 8/12$ = 37 500 ✓✓	212 500 ✓ (een deel korrek)

6

4.2.2 Algemene grootboek van JA Bpk.**Bateverkoperekening**

2026 Jan	31	Voertuie	400 000 ✓#	2026 Jan	31	Opgehoopte waardever- mindering op voertuie	212 500 ✓
		Wins met verkoop v bate ✓*	7 500 ✓ balanserende bedrag			Bank	195 000 ✓#
			407 000				407 500
*verloor punt by besonderhede indien as 'n verlies aangedui				#*besonderhede en bedrag moet korrek wees			

5

4.3 INTERNE OUDITERING**4.3.1 Noem TWEE punte wat in die interne ouditeur se verslag aan die raad van direkteure ingesluit moet word.**

Enige TWEE punte ✓✓

- Die vakansie-uitgawes vir die gesin moet nie as 'n besigheidsuitgawe getoon word nie (sake-entiteitsreël).
- Dit is oneties om besigheidsfondse vir persoonlike uitgawes te gebruik.
- Maksimum toelaag vir sakereise is met R30 000 oorskry.
- Gesinsvakansie moet nie as 'n besigheidsuitgawe getoon word nie, aangesien dit belastingimplikasies het – belastingontduiking is onwettig.

2

4.4 PROBLEEMOPLOSSING

	PROBLEEM (MET SYFERS) probleem ✓ ✓ ✓ syfers ✓ ✓ ✓	ADVIES ✓ ✓ ✓ Moet verband hou met geïdentifiseerde probleem
Malabar (Nazeem)	• 40 dekodeerders is gesteel	• Beter sekuriteit
	• Voorraadhouingsperiode is te lank (120 dae)	• Verbeter bemarking • Verkooppromosies / advertensies om verkope te verhoog
Cotswold (Bosch)	• Kontant gedeponeer R616 800 in plaas van R736 800. / Vermiste/gesteelde kontant R120 000	• 2 verskillende mense om kontant te ontvang en te deponeer/ Daaglikse deposito's
	• Werk slegs 5 dae per week	• Vermeerder werksdae
Westering (Ngidi)	• Groot hoeveelheid dekodeerders is teruggebring (30)	• Verander na verskaffer met beter gehalte dekodeerders
	• Winkel is 6 dae per week oop, maar min dekodeerders word verkoop (340 teenoor 800)	• Verbeter bemarking-strategie / verander na 'n ander bemarkingsdiens
	• Slegs R1 000 bestee aan advertensies, het gelei tot die laagste verkope (340)	

9

TOTALE PUNTE	25
---------------------	-----------

TOTAAL: 150